

Norges vassdrags- og energidirektorat
Konsesjons- og tilsynsavdelinga
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Bergen 15. Januar 2008

HØRINGSUTTALELSE TIL KVITNO KRAFTVERK

Innledning

Kvitno Kraft har søkt Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Kvitno kraftverk i elva Kvitno som ligger i kommunegrensen mellom Odda kommune og Ullensvang herad på vestsiden av Sørfjorden, Hordaland fylke. Prosjektet er planlagt med inntak på kote 445 og bygging av et kraftverk på kote 25 med installert effekt på 9 MW og stipulert årlig middelproduksjon på 28,2 GWh. Naturvernforbundet Hordaland (NVH) har følgende kommentarer til søknaden.

Søknaden

Søknaden er på flere steder ikke etterrettelig i sin streben etter å få innvilget konsesjon. Det gis inntrykk av at Kvitnodalen er et inngrepspreget område. Eneste tekniske inngrep er gårdsveien, grusveien som går noen hundre meter langsmed elva, men ovenfor, på sydsiden av dalen. Det er ingen vei på nordsiden. At dalen har vært brukt til beite, at det går en sti på nordsiden av elva og at det er plantet gran er ikke tekniske inngrep og er normalt å oppfatte som uberørt areal.

Sitat fra søknaden s20: ”Elva er lite synlig fra fjorden og fra bilveiene som følger fjorden (Rv 550 på vestsiden og Rv 13 på østsiden). Dalen oppleves nedenifra som en skarpt innskåret dal der en bare oppfatter helt nederste del av elva. Elva er ikke synlig fra bebyggelse.”

Sørfjorden tilhører de smalere fjordløp og elva er synlig fra fjorden og fra Rv 13. Det er ikke den nederste del av elva som er mest synlig men den øverste fordi det er et åpnere landskapsrom. Elva er synlig fra bebyggelsen vis a vis på østsiden av fjorden.

Sitat fra søknaden s20: ”Det finnes et mindre vannfall litt lengre ned i dalen også, men dette er lite synlig fra tursti. Turstien har på grunn av tett skog, lite kontakt med elva før en nærmer seg den bratte oppstigningen mellom Kvitnadalen og Raundalen.”

Det mindre vannfallet er flere mindre fosser som danner en lang og flott fossesone. Midt i synsfeltet fra fjordlandskapet og østsiden. Saksbehandler i NVH har ikke selv gått stien på nordsiden, men har uttalelser fra andre, som sier at elva er et levende element langsmed turstien og både sees og høres. Ikke som i et åpent landskapsrom med fri utsikt, men med den varierende utsikten man har i et skoglandskap. NVH vil kommentere at det ikke kan være en betingelse for kvaliteten på opplevelsesverdien at man må ha 100 prosent synsoversikt over hele elvestrekningen hele tiden. Noe man forøvrig har tilnærmet øverst fra turstien og fra veistrekningen parallelt med elva på sydsiden. Til orientering skal det nevnes at det også går en sti fra Aase og opp til Raunsdalsvatnet som gir større oversikt over dalen, fossene og elva, når man kommer forbi det flatere terrenget nede ved gårdene.

En vassdragskonsesjon blir gitt for evig tid, mens en skogs livsløp er underlagt livets kretsløp. Slik vil utsyn og stengsel variere gjennom tidsløpet. Dessuten er granen plantet med et formål.

Den skal en gang fjernes. I dalen står 3400 m³ hogstmoden granskog. (Skogbrukssjefen i Ullensvang).

Sitat fra søknaden s4: ”Vassdraget og rørgaten ligger i et område som er lite eksponert fra Rv550.”

Dettefossen ser man i flere miles avstand fra sør. Dettefossen og Kvitno (ikke hele) ser man fra fjorden og rv13. Rørgaten og anleggsveien vil bli eksponert i et bredt landskapsrom, synlig fra rv550, rv13, fjorden og selve dalen (Vedlegg 3 Bilde 2 fra Naturredrapporten).

Sitat fra søknaden s4: ”Arealet langs vassdraget er preget av menneskelig aktivitet som gårdsdrift og skogsdrift med granplanting.”

Det foregår ingen skogsdrift i området og det som betegnes som gårdsdrift er et beitelandskap for husdyr (reduert) på sydsiden av dalen.

Sitat fra søknaden s4: ”Det er ikke registrert verdifulle lav og mosearter langs Kvitnoelva.” Tilleggsnotatet til Naturredrapporten sier at fosseenga og andre områder omkring fossen, som blir holdt fuktige av fosserøyk, bør bli undersøkt nærmere med tanke på moser. Det innrømmes også at resten av elvestrengen er dårlig undersøkt og at man har brukt generelle betraktninger til å vurdere mosefloraen.

Sitat fra søknaden s20 under konsekvenser av eventuelle alternative utbyggingsplaner: ”Det som har vært bestemmende for plassering av inntaket, er snøskred som flere steder opptrer årlig på faste steder i Kvitnodalen,” mens fagrapporten på s11 kan opplyse om inntakspunktet: ”Frå Dettefoss går det årleg store snøras ned i dalen. Dalbotnen under fossen vert fylt opp med mykje snø og lausmassar som skreda har med seg.” Inntakspunktet er altså minst like utsatt for snøskred som resten av dalen.

Sitat fra søknaden s5: ”Det er flere småbruk som trolig vil legges ned hvis de ikke får en tilleggsinntekt. Dette prosjektet vil gjøre det mulig å fortsatt drive småbrukene videre i fremtiden.” og s13: ” Det er flere berørte bruk som på sikt vil kunne bli nedlagt hvis det ikke har alternative inntektskilder. I så måte vil kraftverket bidra til å opprettholde bosettingen. At det bor folk på Måge og Kvitno også i fremtiden er med og sikrer at bygden lever videre. En vil også oppleve at kulturlandskapet blir opprettholdt ved at beitedyr bruker områdene og at innmark blir slått og holdt i hevd. For blant annet turismen i Hardanger er det viktig at kulturlandskapet blir holdt i hevd.”

Etter NVH er sine opplysninger er det bare et bruk som har gården som inntektskilde. Fallrettighetseierene har utdanning og har sitt yrkesaktive liv utenfor gårdsbruket. Enkelte driver også private virksomheter. Kulturlandskapet er viktig, men spør vi turistene er naturlandskapet grunnen til at de besøker området (Bioforsk Ullensvang 2006). Bosetting og landskapspleie kan derfor ikke brukes som argumentasjon for å fremme tiltaket.

Naturmiljø

Landskap

Norsk Institutt for Skog og Landskap (NIJOS) har delt Norge inn i ulike landskapsregioner. Det planlagde tiltaket ligger på grensa mellom landskapsregion 17 Breene, som omfatter de sju

største norske breene og nærområdene, og Landskapsregion 23 Indre bygder på Vestlandet, som dekker det meste storslagne av Norges fjordlandskaper.

Landskapet i og rundt prosjektområdet danner store kontraster fra glasiert høyfjell til fjord. Nederst mot fjorden er det jordbruksdrift og frukthager. Liene er skogkledd eller så stupbratte at de består av bart fjell. Distriktet ellers består av bratte lier og fjellsider, tallrike fjellnuter og kraftige aksler som setter sitt preg på fjordløpet. Elver og bekker er generelt et dominerende landskapselement i regionen. Sørfjordens vassdrag er ikke de lange dalers elvestrekninger men de bratte fjells fosseslør som spesielt gjør seg gjeldende i perioder med nedbør. Kvitnodalen er således ikke typisk i dette fjordlandskapet med sin innskutte posisjon og en elv som sjelden går tørr og også øker i omfang, p.g.a. avsmelting fra breen, når andre elver blir mindre eller tørker ut. Det er et fenomen som vil gjøre seg spesielt gjeldende i turistsesongen og i godværsdager om sommeren når det er attraktivt å drive friluftsliv.

Dettefoss og Kvitnoelva er fremtredende landskapselement i fra fjorden, spesielt de øvre partier av elva, fordi dalen er bredere og landskapsrommet er åpnere enn lenger nede. Nederste del av elvestrekningen har mindre innsyn i et bredere landskapsrom p.g.a. granplanting og smalere dalføre.

Kvitnoelva har sitt nedbørsfelt i Folgefonna nasjonalpark med flere mindre vann og elver som renner gjennom bre og snaufjell ned i Raunsdalsvatnet og derfra gjennom den imponerende Dettefossen ned i selve Kvitnodalen som har sitt utspring nede i Sørfjorden. Kvitnodalen er tilnærmet uberørt av tekniske inngrep. Riksvei 550 går nede ved fjorden hvor det også finnes noe spredt bebyggelse. Det går en gårdsvei som tar av fra rv 550 nesten en kilometer før dalen og går på skrå oppover i terrenget til 85moh hvor den så følger Kvitnodalen parallelt på et høyere nivå enn elva til 145moh hvor den så svinger syd, sydvestover mot gårdene og vekk fra dalen. Det er også en sti/stølsvei på nordsiden. Med unntak av gårdsveien som går opp til Åse er det ikke tekniske inngrep i selve Kvitnodalen. Noe som også fremkommer i rettingen til INON inndelinga i notatet som følger naturkartleggingen og som forklarer at målepunktet for INON sonen vil bli flyttet nesten 1km oppover dalen.

Landskapet i og rundt prosjektområdet er en visuell og estetisk opplevelse nede fra fjorden og rv 13 (kommende Nasjonalveg) med kontrastfylte landskapsformer fra fjord til bre hvor en har innsyn til elva. Det er en rik farge nyanse gjennom hele området fordi en har et variert naturmiljø med den blå Sørfjorden nederst og den hvite Folgefonna øverst og dalen med sjatteringer i fra lysegrønn løvskog til mørkegrønn barskog og vegetasjonens øvrige lyse sjatteringer til fjellgrunnens mørkere innslag hvor selve elvestrengen renner som et hvitt bånd. Fjellmassiva danner stor kontrast mellom li og fjord og gir området intensitet og heilskap. Dettefoss og Kvitnoelva er livgivende element som skaper bevegelse og bryter opp landskapet.

Vassdraget har et variert naturmiljø på tross av granplantingen

Planlagde tiltak fører med seg flere typer inngrep og påvirkninger i landskapet. Inntakspunktet medfører større tekniske inngrep og er planlagt på det mest uheldige stedet i elva. Plasseringen vil være destruktivt ovenfor flere temaer som truet naturtype, opplevelsen av en virkelig imponerende foss, viktig INON område og kort avstand til Folgefonna nasjonalpark.

Tiltaket vil medføre sterk reduksjon i vannføringen i Kvitnoelva.

Rørgaten vil ha en diameter på ø1000 mm, og vil gå fra inntaket og like ned til stasjonen. Fra inntaket ved pel 30 og i 240 m vil turbinrøret ligge på fundamenter i tunnelen, og de resterende 1430 m vil bli nedgravd i hele traseens lengde på 1700 m. Traseen ligger på nordsiden av Kvitnodalen, se tegning 5477-04. Grunnen der røret er planlag, består av morene. Det betyr stor omdisponering av løsmassene i terrenget som vil synes godt. Det skal opparbeides anleggsvei som skal utbedres til en kjørbær skogsvei. Det vil medføre landskapsinngrep som vil ligge som et stort, åpent sår i hele dalens lengderetning. Terrenginngrepet vil være eksponert i et bredt landskapsrom ut i Norges mest kjente fjordlandskap og kommende Nasjonalveg, se bilde 2 i vedlegg 3 i Naturkartleggingen.

Biologisk mangfold

Det er dokumentert viktige naturtyper av fosseeng ved foten av Dettefoss, rik edelløvskog nord for Dettefoss og beitemarkskog på sørsiden av Kvitnoelva. Fossekaallen hekker langsmed elva. Av rødlistede arter hekker kvitryggspetten i området. Fosseenga nedenfor Dettefoss og områdene omkring fossen er ikke godt nok undersøkt for mosearter. Inntaket med dam og ledekanal vil ødelegge store deler av fosseenga ved at dammen vil legge de nedre deler under vatn og graving/sprengning vil ødelegge fysisk andre partier av fosseenga.

Vegetasjonstypen fosseeng er allerede definert som truet. Med den intensive vannkraftutbyggingen som nå pågår vil det være særdeles viktig å sørge for at naturtyper som skaper disse økologiske nisjene ikke blir redusert eller ødelagte. For å sikre det biologiske mangfoldet fortsatte utviklingsmuligheter i levedyktige bestander vil det være en kontinuerlig prosess å forhindre fragmentering eller ødeleggelse av denne natur- og vegetasjonstypen.

INON områder

Søknaden oppgir ikke hvor stort areal av inngrepsfrie områder som vil bli påvirket av det søkte tiltaket. Men i følge notatet som følger naturkartleggingen vil det bli et betydelig bortfall av sone 2 fordi det nye inngrepet vil strekke seg omtrent 1 km oppover Kvitnodalen. Lenger oppe på fjellplataet og Folgefonna vil det være et betydelig bortfall av sone 1. Begge disse sonene vil derfor ligge innenfor Folgefonna nasjonalpark og sone 1 området er det andre av bare 2 slike soner innenfor nasjonalparken. Området er av kritisk størrelse og en reduksjon av arealet vil ha stor negativ betydning. Det betyr at tap av INON i dette prosjektet må vektlegges høyere enn den generelle verdivurderingen. Et av formålene med å opprette nasjonalparker er å forhindre tap av inngrepsfrie naturområder. Regjeringserklæringen sier: ”Stadig færre områder i Norge er uberørt av tekniske inngrep, og vi må gi sterkere beskyttelse av områder og naturkvaliteter som også våre etterkommere har rett til å oppleve.” Denne uttrykte viljen fra regjeringen må være helt adekvat i dette prosjektets inngripen i verdifull INON status.

Figur 1. Dettefoss sett i fra Sagaveien (rv 13) ved Sandvinvatnet syd for Odda, omtrent 2 mil vekke.

Dettefossen

Dettefossen er en ualminnelig inntrykksterk foss som er synlig i flere mils avstand. Allerede når man kommer mot Odda fra syd på rv 13 langsmed Sandvinvatnet ser man fossen kaste seg loddrett utfor fjellstupet ned mot juvet omtrent 200m lenger nede og man ser samtidig breen til Folgefonna øverst mot himmelsynet. Omtrent der fossen hiver seg utenfor fjellet går nasjonalparkgrensen. Når fossen når bakken igjen er det planlagt tyngre tekniske inngrep med en 3m høy og 35m lang demning, ledekanal, inntak, grøfting, tunell og fjerning av vannet som fossen leverer. Inngrepene er så grove at det vil endre landskapets karakter sterkt negativt og overskride det som er definert som den visuelle tåleevnen (Hillestad 1984).

NVH beklager å ikke ha billedarkiv over Kvitnodalen og kan bare fremvise disse 2 bildene tatt av Dettefoss og Folgefonna på lang avstand.

Figur 2. Dettefoss sett fra Tyssedal, omtrent 1 mil unna mot sydøst.

Friluftsliv

Sørfjorden består nede ved fjorden stort sett av kultiverte områder med bebyggelse og frukthager som er privat innmark. For å få tilgang til allment friluftsliv må man stort sett bevege seg opp i høyden mot fjellet. Det er begrenset med slike områder på grunn av utilgjengelighet, bratte fjellsider og stiløse områder. Kvitnodalen er et aktivt friluftsområde og det området i hele Sørfjorden som egner seg best for allmenne frilufts opplevelser. Turstien er oppgang til Folgefonna og nasjonalparken. Hordaland fylkeskommune har i samarbeid med kommunene evaluert friluftsområder i fylket. Det er tre verdiklasser som er kartlagt; svært verdifullt friluftsområde A, verdifullt friluftsområde B og registrert friluftsområde C. Kvitnodalen er kvalifisert som A-område i fylket, og dermed et svært viktig friluftsområde. Regjeringens styringsdokument forklarer at vi har ansvaret for å gi kommende generasjoner like god tilgang til naturopplevelser som vi selv har. Å bevare et definert svært viktig regionalt friluftsområde inntakt for befolkningen til naturopplevelser er helt i tråd med regjeringens intensjoner.

Kvitnodalen er en botndal som munner ut i hoveddalen, Sørfjorden. Elvestrengen i dalbotnen danner hovednerven i denne sidedalen hvor elva er et markant og viktig element langs dalbunnen som skaper liv og rørelse i et storslagent landskap. Redusert vannføring, tiltaket vil medføre en markant reduksjon i vannføringen nedenfor inntaket, vil endre og forringe landskapsopplevelsen i området. Det er få (ingen) sidebekker som gir tilsig til dalbunnen og elvestrengen etter inntaket, som kan bidra til å øke vannføringen nedstrøms inntaket. I en

dalbunn har man forventning om rennende vann og brukerne vil oppleve det som unaturlig med en sildrebekk uten dramatikk.

Fjordlandskapet

Kvitnovassdraget er geografisk plassert i det som er et viktig nasjonalt landskap. Elva kommer i fra Norges tredje største bre, Folgefonna, og nasjonalparken og renner videre ned i Sørfjorden som er selve opphavet, urfjorden, til begrepet om det klassiske norske fjordlandskapet. Kunstnere har gjennom decennier latt seg inspirere av den storslåtte naturen i Hardanger. Eksempler er billedkunsten til Tiedemann og Gude (Bryllupsferden i Hardanger) og komponisten Edvard Grieg. I den globale turismens tid har resten av verden også latt seg imponere og det vestlandske fjordlandskapet er kåret både til verdensarvsted og verdens beste reisemål. En nylig gjennomført undersøkelse blant personer fra 60 land utført av Hordaland fylkeskommune viste at den eneste destinasjonen som var attraktiv i kraft av sin egen tiltrekkingskraft var fjordlandskapet.

Vann, vassdrag og sumvirkninger

Vannkraftutbyggingen foregår nå i et tempo uten like i landets historie, gjennom den såkalte småkraftutbyggingen. Det har gått spesielt hardt ut over det norske fjordlandskapet og i vår region Hardangerfjorden innenfor kommunene Jondal og Kvinnherad. Når gitte konsesjoner er utbygd i Jondal vil det ikke lenger være noen elver i kommunen som renner uberørt ut i Hardangerfjorden. Kvinnherad er på god vei til å tangere denne rekorden. En optelling viser totalt over 40 prosjekt innenfor denne kommunens grenser (saksbehandler Arne Handegard i Kvinnherad kommune i høringsuttalelse til fylkeskommunen).

Vi stiller spørsmålstegn ved om denne utviklingen er bærekraftig og i overensstemmelse med statsmyndighetenes uttrykkelige krav om at kommende generasjoner skal ha en tilsvarende grad av naturopplevelser som vår i tilknytning til landets unike vassdragnatur. Myndighetene har presisert at Norge har et internasjonalt ansvar for å verne og forvalte denne naturarven..

NIJOS-rapport 8/2000 Skildringar av landskapsunderregionar i Hardanger og delar av Sunnhordland (A. Elgersma) sier under Vurdering av opplevingskvaliteter i landskapsområdet Inntrykkstyrke:

Særs inntrykksterk

Heilskap:

Redusert heilskap regionalt på grunn av regulering, utretting og forbygging av elveløp.

Attverande urørt elve og fosselandskap av uvurderleg stor betydning for nasjonal landskapskvalitet. (Vår utheving)

Nå er turen kommet til Sørfjorden, innerste del av Hardangerfjorden som går parallelt til fjordløpet i kommunene Kvinnherad og Jondal og hvor Folgefonna halvøyas østlige vassdrag renner ut. Ingen er i tvil om at det vil bli bygd mange vannkraftverk i Sørfjorden. Men er det en eller to elver som fortsatt skal forbli urørte i Sørfjorden er Kvitno en av dem.

Retningslinjer

Hordaland fylkeskommune

Hordaland fylkeskommune sin fylkesplan for energi har følgende retningslinjer som prosjektet ikke oppfyller:

- *A2: Nye anlegg for produksjon og overføring av energi må ikke lokaliserast i område som er verna etter naturvernlova, kulturminnelova, i nasjonalpark eller i verna vassdrag. Ein bør vere varsam med plassering av nye anlegg tett opp til verna område*
- *A3: Nye anlegg for produksjon og overføring av energi bør lokaliserast slik at dei ikkje kjem i vesentleg konflikt med viktige natur- og kulturlandskap, kulturmiljø, større inngrepsfrie område, strandsona og viktige område for friluftsliv. Det vert her vist til eigne fylkesdelplanar for kulturminne, friluftsliv og kystsona.*
- *A4: Samlokalisering med tekniske inngrep og etablert arealbruk er ønskeleg for å samle inngrep, og det er ønskeleg at etablering av nye energianlegg skjer nær eksisterande infrastruktur.*

Næring og samfunn

Samfunnsnyttan

Det er ikke kraftmangel i distriktet. Kommunene produserer mer enn de forbruker. Regionalt og nasjonalt er produksjonsøkningen knapt målbar og tilfører bagatellmessig ny kraft.

Skatteinntektene til kommunene og fylket er helt marginale.

Prosjektet vil ikke ha betydning for bosettingen.

Reiseliv

Hordaland er blant de største reiselivsfylkene i Norge og genererer store inntekter og mange arbeidsplasser. Staten, fylket og kommunene har reiseliv som satsningsområdet og det skal satses store summer i mange prosjekter framover. Det er naturen og landskapet som er årsaken til at de reisende kommer. Dette gjelder enten det er førstegangsbesøkende, gjenbesøkende, rundreiseturister eller besøkende som befinner seg på samme plass gjennom hele oppholdet, i følge en fersk undersøkelse, nov. 2007, i fra Hordaland fylkeskommune. En undersøkelse i fra Bioforsk Ullensvang fra i fjor viste at utenlandske turister ikke bryr seg om kulturlandskapet og fruktblomstringen i Hardanger, som har vært en vanlig oppfatning. Hele 77 prosent av spurte nederlendere og 60 prosent av tyskerne mente at frukthagene virker negativt inn på opplevelsen av landskapet. Det må derfor ikke være tvil om at det er det opprinnelige naturlandskapet med fjord, fjell og foss som trekker turister til Hardanger. Turismen har gjennom vel 130 år vært en del av næringsgrunnlaget for distriktet og arealbruken vil være av betydning for distriktets reiselivsprodukt. I forbindelse med godkjenning av ny fylkesplan for Hordaland pekte regjeringen på verdien av fjordlandskapet som attraksjon i norsk reiseliv.

Søknaden hevder at det er lite innsyn til Kvitnoelva. Det stemmer bare når det gjelder reisende på rv 550. Fra fjorden og østsiden på rv 13 er det bra innsyn for alle de hundretusener som besøker Hardanger hvert år. Rv 13 mellom Kinsarvik og Tyssedal skal bli en del av Nasjonal turistveg Hardanger.

Konklusjon

NVH har i denne høringen gitt en beskrivelse av tiltakets influensområde og nærområdet og verdiene tiltaket vil berøre under de forskjellige aktuelle tema. Høringen er ikke satt innholdsmessig opp med beskrivelse og problemstillinger i egne avsnitt innenfor temagruppene men NVH mener det fremkommer klart og tydelig hva som er beskrivelse, problemstilling og verdivurdering. NVH har ikke vurdert noen form for minstevannføring fordi tiltaket uansett vannføring vil ha stor negativ påvirkning.

1. Inntakspunktet er plassert på det mest kritiske partiet av elva som gir en sterk forringelse av et viktig landskapselement og en stor landskapsopplevelse.
2. Tiltaket vil berøre en truet naturtype (fosseeng) og ødelegge hele fossekallens leveområde fra Dettefoss til fjord.
3. Tiltaket vil påvirke svært negativt kvaliteten i et fjord- og nasjonalt viktig landskap.
4. Tiltaket vil redusere i betydelig omfang inngrepsfrie naturområder innenfor Folgefonna nasjonalpark hvorav et i sone 1 av kritisk størrelse.
5. Tiltaket er ødeleggende for opplevelsen i et særlig verdifullt regionalt friluftsområde.
6. Tiltaket vil være negativt for reiselivsutviklingen i Sørfjorden og næringens, fylkets og regjeringens satsning på distriktet.
7. Tiltaket er i strid med retningslinjene for energi fra fylkesplan for Hordaland.

På grunnlag av de anførte bemerkninger i dette brev og konklusjoner oppsummerer NVH med at søknaden om konsesjon for bygging av Kvitno Kraft må avvises, da skader og ulemper ved tiltaket for allmenne interesser etter vannressurslovens § 25 overstiger fordelene ved tiltaket.

Med vennlig hilsen

Hordaland Naturvernforbund

Eva Kittelsen

Styremedlem

Kopi:

Miljøverndepartementet

Olje- og energidepartementet

Direktoratet for naturforvaltning

Fylkesmannen i Hordaland

Hordaland fylkeskommune

Odda og Ullensvang kommune

Reiselivsnæringen

Norges Naturvernforbund

